

Föredrag vid Mariavallfärd till Oskarström den 28 maj 2016

Biskop Anders Arborelius ocd

(Föredraget är nedskrivet efter bandinspelning)

Kära bröder och systrar, denna dag tänker vi på Maria som barmhärtighetens Moder. Vi ber först en klassisk bön.

Var hälsad, barmhärtighetens Moder, Guds Moder, mildhetens, hoppets och nådens Moder, du Moder fylld av helig glädje, o Maria. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Påven Franciskus har valt ett valspråk, på latin, som inte är helt lätt att översätta. På latin heter det: *miserando et eligendo*, på svenska: genom att förbarma sig och genom att utvälja. Valspråket passar mycket bra på hur Gud handlar med oss människor. I sin barmhärtighet vill Gud göra något stort och underbart av varje människas liv, för varje människa är något helt unikt, som aldrig kommer att upprepas. Hur många miljoner människor det än finns, har ingen samma fingeravtryck som någon annan. Ingen har samma liv, samma historia, samma kallelse. För Gud är vi inte personnummer. I vårt samhälle är det dock mycket lätt att människor avpersonaliseras, samtidigt som man också faller för individualism.

Därför är det viktigt att tillsammans med Jungfru Maria se på vår personliga livshistoria som något helt unikt och viktigt. Gud kan göra oändligt mycket genom en enda människa. I Maria ser vi vilken stor och underbar uppgift det är att vara människa och ta emot Guds kallelse. Maria är visserligen helt unik, men det är var och en av oss också. Var och en av oss kan ta emot Jesus på ett helt unikt sätt som aldrig kommer att upprepas. För Gud är vi skapade som mästerverk, som genom hans nåd och frälsning är kallade till helighet.

Därför är det så fint att vi nu, efter nästan sexhundra år, återigen får ett helgon som är svenskt. Det är möjligt att bli helgon i dag i Sverige, även om vi tycker att det är lite jobbigt att vara kristen och katolik. Vi blir inte alla kanoniserade, men vi kan alla förvandlas av Guds nåd liksom Jungfru Maria och göra, handla, tänka och tala som Gud vill. Gud vill komma oss oändligt nära. Han vill att vårt liv skall bli en frälsningshistoria. Därför är Jungfru Marias livshistoria en slags modell för hur Gud kan handla i vårt liv. Maria är helt unik, helt annorlunda, men vi är också unika, annorlunda. Ingen av oss är klonad. Ingen av oss är en kopia av någon annan.

Vad är det hos Jungfru Maria som kan hjälpa oss? Vi skall i all korthet försöka se, hur hon i sitt liv tar emot Guds barmhärtighet och utkorelse. Det förändrar hennes liv, att Gud har en personlig relation till henne, ett personligt uppdrag och en ständig, personlig kontakt. Vi får aldrig glömma att Gud upprätthåller en ständig relation även till oss. Han ser ständigt på oss med kärlek. Vi är ständigt inför honom. Vårt liv går ut på att besvara och bejaka hans kallelse till oss. När vi tänker på Maria, ser vi att kallelsen i evangeliet börjar med bebådelsen. Maria tar emot ängeln som kommer till henne med Guds kallelse att bli Guds Moder. Gud utväljer henne att föda Frälsaren till världen. Det är något helt unikt som aldrig kan upprepas, men ändå kan vi leva oss in i att Gud också vill komma in i vårt liv. Han vill ge oss en kallelse, ett uppdrag, en mening med vårt liv.

Därför är det viktigt för oss att se hur Maria reagerar när Gud kommer in i hennes liv. Det som översätts på svenska till ”må det ske med mig som du har sagt” eller ”må din vilja ske med mig” översätts på latin med ett enda ord, ordet *fiat*, motsvarande det hebreiska amen, ja. Det är viktigt att bejaka Guds kallelse, kärlek och mening med vårt liv. När Maria får sitt uppdrag, säger hon inte, att hon först måste tänka efter lite och besinna sig. Hon säger bara ”må det ske med mig som du har sagt”, ja, amen. Vi får också lita på att Gud vet bäst hur vi skall leva vårt liv, och när vi väl säger ja till honom, kan vi vara säkra på hans nåd. Här kan vi tänka på dagens konfirmander, som sade ja till den kristna tron. De sade ja till att Gud kommer in i deras liv. Ordet ja är alltid avgörande. Hela vårt liv bestäms av att vi säger ja till Gud.

Detta ja måste upprepas ständigt varje dag, för vi frestas alltid att gå självskhetens och syndens väg. Livet är fullt av valmöjligheter. Därför är det viktigt att vara medveten om att vi hela tiden blir uppfordrade att säga ja till Gud, att välja för eller mot Gud. Ofta tycker vi att det är bara små beslut, små valmöjligheter, men ändå är det viktigt att vara medveten om att vi har fått vår frihet att säga ja till Gud. Ibland måste vi välja mellan det som är bra och det som är bättre, mellan det som kan ge Gud glädje eller det som bara ger oss själva glädje. Hela livet försöker vi bejaka Guds kärlek, Guds kallelse och vår egen kallelse att tillhöra honom.

Här lär vi oss något mycket väsentligt av Jungfru Maria: att säga ja, *fiat*, amen. Vi kan bara tänka efter hur många gånger vi säger amen i mässan, vilket ytterst innebär att vi säger ja till Gud och det han vill. Vi bejakar Guds kärlek, hans nåd och kallelse. Det gäller för oss att vara människor som är bejakande, som säger ja till Gud och försöker se, att det ständigt finns något som vi kan säga ja till i vårt liv när vi tillhör Gud. Det första vi kan se hos Jungfru Maria är uppgiften att bejaka kallelsen, att bejaka Guds handlande och vilja i vårt liv.

Redan då upptäcker vi att det är vår kallelse att förstärka mänsklighetens ja till Gud. Vi står där inte bara för oss själva, utan vi står där för alla andra. Jag möter ibland människor som säger, att deras barn inte längre kommer till kyrkan och att deras vänner har vänt Gud ryggen. Det är oerhört smärtsamt. Det är tyvärr ganska vanligt i vårt land att våra anhöriga, våra kära och nära, har försvunnit från kyrkan. Det är då mycket lätt att fastna i sorg och besvikelse. Det är den första reaktionen.

Nästa reaktion är att säga, att då får jag stå där för deras skull, i ständig förbön på ett ställföreträdande sätt ungefär som Jungfru Maria gjorde under korset. Hon såg att så många sade nej till Jesus, vände honom ryggen och korsfäste honom. Då står hon där under korset för att bejaka Kristi kärlek och hans frälsningsverk. Det är mycket viktigt för oss alla, när vi lider av att se hur anhöriga inte längre vill tillhöra Kristus och Kyrkan, att vi då säger ännu mer ja till Gud, att vi ger oss till Gud på ett ännu djupare sätt, på ett ställföreträdande sätt som Jungfru Maria vid korsets fot.

Sedan kan vi upprepa vårt ja till Gud på många sätt. När vi ser på Maria i Kana ser vi något liknande. När vinet fattas säger hon till tjänarna att göra det han säger till dem att göra. Hon är också här den som ber på de andras vägnar. Hon ber att Jesus skall låta sin vilja ske. Man talar ibland om Maria som ett exempel på förbörens allmakt. Det kan låta lite märkligt, eftersom bara Gud är allsmäktig. Hur kan då Marias förbön vara allsmäktig? Eftersom hon var den Obefläckade fanns i henne ingen synd, ingen arvsynd, och därför kunde hon fånga upp signalerna från den Helige Ande på ett helt unikt sätt. Hon visste att det hon bad om var det som Gud ville.

Så är det inte alltid med oss. Men ändå är det viktigt att komma ihåg att förbönen är en oerhört viktig kallelse för oss i Marias efterföljd. Vi ber om Guds nåd, om världens frälsning, om fred på jorden, om människors omvändelse. Vi förenar oss med Jungfru Maria i bön för världen och tror att hon hjälper oss att bli kvar i förbönen. Faktiskt finns det många bedjande människor omkring oss. I dag reste jag tidigt på morgonen, kl.5, från Stockholm. Då träffade jag en man som rörde vid mig på axeln. Han hade rosenkransen i handen och bad på tunnelbanan.

Det gäller för oss också att hitta vår miljö, vår atmosfär, som hjälper oss att bli kvar i bön. Många säger att de inte har tid att be. De dubbelarbetar, har familj, jobb och hjälper till i kyrkan. Men bönen kan vi alltid smyga in under dagens lopp, när vi sitter på tunnelbanan, tåget eller bussen eller under dagens lopp, när vi står och väntar i affären. Det gäller att upptäcka de små momenten då vi annars kanske bara drömmer oss bort. Här kan jag be. Här kan jag höja mig upp till Gud och be om hans nåd och barmhärtighet.

Maria är barmhärtighetens Moder som står vid vår sida, hjälper oss att använda också sådana små ögonblick, speciellt när vi känner ilska, förargelse, bitterhet, olika frestelser. Vi ser det som en inbjudan till kursändring, så att vi inte glider bort i negativa tankar, skvaller och förtal utan förvandlar det negativa till förbön. Om någon har sårat oss eller gjort oss besvikna, kan vi istället för att bli arga be för honom eller henne. Likadant är det när det gäller världens stora olyckor, krig, förtryck, förföljelser. Då ber vi om omvändelse och nåd. Vi förstår att vi kan medverka med Gud till världens frälsning genom vår bön.

Maria visar oss att vi kan medverka till att Jesu frälsningsverk sker här på jorden. Vi är inte bara åskådare till en tragisk världshistoria eller till en personlig tragedi i vår närhet, utan vi kan genom vår bön, vår överlåtelse genom Jungfru Marias hjälp bidra till att det sker något gott och att det onda förvandlas till något bättre. Maria deltar i Jesu frälsningsverk på ett unikt sätt genom att stå vid korsets fot.

Samtidigt gläder sig Maria över att Jesus har uppstått och redan nu lever i den eviga härligheten. Tillsammans med apostlarna väntar hon på Andens ankomst. Det finns underbara ikoner, där man ser Maria med apostlarna och en liten eldslåga ovanpå deras huvuden. Tillsammans ber de att den Helige Ande skall komma och att Kyrkans skall få liv och fortsätta att förmedla Kristi frälsningsverk. Tillsammans med Jungfru Maria och apostlarna ber vi, att Anden skall komma och förvandla jordens anlete och att han också skall förvandla oss, så att vi blir delaktiga av hans helighet och andlighet. Det är något fantastiskt att tänka sig att Gud genom oss kan bidra till att den Helige Ande kan göra så stora ting här på jorden. Det är speciellt viktigt i vår situation, när vi som kristna och katoliker är ganska få och lever i en omgivning, där det ibland kan vara svårt och jobbigt. Vi får då hålla ut i bön om Andens hjälp: Kom Helige Ande och stärk din Kyrka. Kom med dina nådegåvor. Kom med din helighet. Kom med din kärlek. Kom med din barmhärtighet.

Vi får tillsammans med Jungfru Maria dra ner Andens gåvor över världen. Vi är inte bara åskådare, utan vi deltar genom vårt dop och vår konfirmation i frälsningens verk. Jesus vill att vi, för att uttrycka det lite mänskligt, skall hjälpa till. Vi är inte bara konsumenter av Guds nåd, utan vi får hjälpa till att sprida Guds nåd omkring oss liksom Maria. Då upptäcker vi att det faktiskt är mycket vi kan göra för att Jesus skall bli mer älskad, tjänad och ärad här på jorden. Allt det vi gör kan medföra att Jesu kärlek och godhet sprids i våra relationer till andra människor genom vår bön och genom vårt arbete. Ofta sker det i det fördolda, när ingen

kanske ser, märker eller hör det. Vi tror på en osynlig förvandlande nåd som kan göra stora ting. Vi kan använda allting. Vi kan offra vår sjukdom och våra plågor. Vi kan ge av vår tid till bön. Vi kan till människor omkring oss sprida det som är gott, sant och äkta. Det är Marias uppgift att visa oss hur vi i vår livshistoria kan ta emot Guds barmhärtighet och sedan ge den vidare.

Vi har en unik historia där Gud vill handla, men vi måste också låta Gud handla. Vi måste öppna vårt hjärta för honom och tro, att han vill göra stora ting med oss på samma sätt som vi ser i evangeliet. Det är möjligt att förvandla ett litet människoliv, som kan tyckas obetydligt och anspråkslöst, till något stort och underbart, också när det kommer in smärta, svek, sjukdom och allt det jobbiga och svåra som ingen människa kan undgå. Också det kan vi förena med Kristi heliga kors för världens frälsning. Ingenting behöver gå förlorat. Allt kan användas av Gud för att rädda och frälsa världen. Vi behöver bli medvetna om hur viktigt vårt liv är. Det är inte likgiltigt hur vi lever, utan vi kan bidra på så många sätt. Även om vi inte syns och märks så mycket, kan vi bidra till att atmosfären förändras.

Det finns en liten, vacker bön till Jungfru Maria som den engelske jesuiten Gerald Manley Hopkins (1844-1889) har skrivit. Den är mycket kort. På engelska heter det: *"Be Thou my atmosphere"* (var du min atmosfär). Marias atmosfär är något vi också kan ta del av. Atmosfären betyder mycket i en familj, i en församling, på ett jobb. Det finns människor som bara genom att visa sig bidrar till en god atmosfär. Man vill liksom inte förtala, skvallra eller säga fula ord när en sådan människa kommer in. När jag var i Tågarp tankade vi bensin på en mack i Tågarp, där de brukade svära en hel del. Men när bröderna kom lät de bli svordomarna.

Det är något liknande med förtal. Det är så lätt, också i kyrkliga kretsar, att förtala varandra och säga det som är negativt. Då är viktigt att vända på saken och säga något positivt istället. Vi kan sprida Jungfru Marias barmhärtiga atmosfär omkring oss, och det kan vi alla göra på många sätt. Man kan vara lite mer hjälpsam. Många som kommer till Sverige förundrar sig över att man här inte hjälper gamla människor att gå över gatan eller att bära tunga kassar. Man reser sig inte i spårvagnen eller på bussen för någon äldre eller orkeslös. Man har fastnat i sin egen bekvämlighet. Ibland är det de små tecknen som betyder mycket. Jag blir glad när yngre flickor eller ibland någon kille reser sig för mig på tunnelbanan. Vi kan på olika sätt bidra till att atmosfären förbättras genom att vi sprider något av Jungfru Marias atmosfär omkring oss, hennes barmhärtighet, mildhet, ömhet och kärlek till Jesus Kristus.

Försök ta det med er Jungfru Marias atmosfär hem, när ni nu har besökt Maria, ärat henne och bätt om hennes förbön. Försök att ta med Oskarströmsatmosfären hem. Här var ju alla vänner. Här blev inga slagsmål, gräl eller stora problem. Ta med er Oskarströms anda och atmosfär hem, så att Jungfru Marias atmosfär sprids där hemma, inte bara i församlingen utan också i familjerna, på arbetsplatsen och i grannskapet. Det är viktigt att vi mer och mer blir medvetna om att vi har en kallelse, ett unikt uppdrag.

Det kanske blir ännu viktigare i vår svenska miljö, där vi kan vara ganska ensamma som katoliker och kristna på arbetsplatsen eller i grannskapet. Då man märker att någon är katolik brukar folk titta lite extra noga och undra vad det är med den där personen. Kan vi då förmedla något av Jungfru Marias atmosfär, börjar de också bli lite intresserade. När jag möter människor som vill bli katoliker i dag, frågar jag ibland hur de fick kontakt med Katolska Kyrkan och vad det var som lockade dem. Ofta har de då lagt märke till någon

människa som hade något annat, lite annorlunda, som kunde förmedla något av det som Jesus och Maria står för.

Vi kan genom vårt dop och vår konfirmation alla förmedla något av Guds barmhärtighet, som vi ser i Jesus och i Maria. Det är min önskan och bön för er, att ni kan sprida Marias atmosfär eller Oskarströmsandan där hemma. Ni kan ta med er något av Oskarström hem och försöka sprida det med Marias hjälp. Då är denna resa inte förgäves, utan då blir vi de som kan ge något av Marias barmhärtighet vidare. Vi ber om Guds hjälp, så att vi alla skall kunna sprida Marias barmhärtiga atmosfär.

Herre, Jesus Kristus, genom din Moder visar du oss vår kallelse att vara barmhärtighetens budbärare i en ofta tung och svår verklighet. Du vill ge oss Andens gåvor, så att vi också kan dela ut barmhärtighet, godhet, vänlighet och ömhet omkring oss och så tillsammans skall kunna sprida och göra Guds rike tydligt och synligt här i vår värld. Genom Jesus Kristus, vår Herre. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen